

بخش اول

اعزام به خدمت

• مشمول به چه کسی گفته می‌شود؟

جواب: مشمول کسی است که در شمول قانون خدمت وظیفه عمومی قرار داشته باشد. برابر قانون، افراد از ۱۸ سالگی تمام تا ۵۰ سالگی تمام در شمول قانون وظیفه عمومی قرار دارند.

• با توجه به تغییراتی که در قانون وظیفه عمومی صورت گرفته، سن مشمولیت در حال حاضر چه سنی است؟

جواب: برابر ماده (۲) قانون خدمت وظیفه عمومی، هر فرد ذکور ایرانی در ماهی که طی آن ماه به سن ۱۸ سال تمام می‌رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی است.

• چه مدارکی نشان‌دهنده رسیدگی به وضع مشمولیت افراد می‌باشد؟

جواب: مدارک زیر نشان‌دهنده رسیدگی به وضع مشمولیت افراد بوده و دارندگان آن می‌توانند حسب مورد از خدمات موضوع ماده ۱۰ قانون وظیفه عمومی بهره‌مند شوند:

الف: کارت پایان خدمت دوره ضرورت. ب: کارت معافیت دائم. پ: برگ معافیت موقت در مدت اعتبار آن. ت: برگ آماده به خدمت بدون غیبت در مدت اعتبار آن. ث: گواهی اشتغال به تحصیل (معافیت تحصیلی) در مدت اعتبار آن. ج: گواهی اشتغال به خدمت برای کارکنان وظیفه. چ: گواهی اشتغال به خدمت برای کارکنان نیروهای مسلح و افراد متعهد خدمت در دستگاه‌های غیرنظامی. ح: گواهی صادره از واحدهای وظیفه عمومی.

• افرادی که در حین تحصیل به سن مشمولیت می‌رسند باید چه اقدامی انجام دهند؟

جواب: افرادی که در حین تحصیل به سن مشمولیت می‌رسند، تا زمانی که برابر مقررات به تحصیل خود ادامه می‌دهند برای آنان معافیت تحصیلی صادر شده و از اعزام به خدمت دوره ضرورت معاف می‌باشند.

• دانشجویان در چه زمانی باید خود را برای انجام خدمت سربازی معرفی نمایند؟

جواب: دانشجویان مشمول در صورت ترک تحصیل، انصراف، اخراج یا فراغت از تحصیل باید حداکثر ظرف مدت یک سال خود را برای انجام خدمت سربازی معرفی نمایند مگر اینکه در مهلت یک‌ساله بعد از فراغت از تحصیل، در دانشگاه قبول شده و وارد دانشگاه شوند.

• در قانون وظیفه عمومی، چه تنبیهاتی برای مشمولان غایب در نظر گرفته شده است؟

جواب: برابر ماده ۵۸ قانون خدمت وظیفه عمومی، مشمولان غایبی که مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح تا سه ماه باشد، به سه ماه اضافه خدمت و چنانچه مدت غیبت آنان از سه ماه تا یک سال باشد، به شش ماه اضافه خدمت تنبیه می‌گردند و مشمولینی که مدت غیبت اولیه آنان در زمان صلح از یک سال تجاوز نماید علاوه بر شش ماه اضافه خدمت، فراری محسوب شده و به مراجع قضایی معرفی خواهند شد.

• آیا امکان استخدام مشمولان در دستگاه‌های دولتی وجود دارد؟

جواب: استخدام مشمولان به طور کلی در وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته به دولت و در کارخانه‌ها و کارگاه‌ها و مؤسسات خصوصی بدون داشتن کارت پایان خدمت و یا کارت معافیت دایم ممنوع است. البته استخدام مشمولان غیرغایب در نیروهای مسلح با رعایت مقررات مربوط، از محدودیت فوق مستثنی می‌باشد.

• آیا مشمولان به طور موقت می‌توانند اشتغال به کار داشته باشند؟

جواب: بله. اشتغال به کار مشمولان با برگ معافیت موقت مانند معافیت موقت کفالت یا معافیت تحصیلی و همچنین دفترچه آماده به خدمت فقط در مدت اعتبار آنها بلامانع می‌باشد.

• مصادیق غیبت کدامند؟ به عبارتی در چه صورتی افراد وارد غیبت می‌شوند؟

جواب: مشمولین خدمت وظیفه عمومی که برای رسیدگی و یا اعزام احضار می‌شوند چنانچه در مهلت یا موعد مقرر خود را معرفی نکنند غایب شناخته می‌شوند. موارد غیبت به شرح زیر می‌باشد:

الف- دانش آموزانی که قبل از سن مشمولیت فارغ التحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل نموده و حداکثر تا ۶ ماه بعد از ورود به سن مشمولیت خود را معرفی نمایند .

ب- دانش آموزانی که بعد از ورود به سن مشمولیت فارغ التحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل نموده و تا یک سال پس از فراغت از تحصیل انصراف، اخراج یا ترک تحصیل خود را معرفی نکنند .

پ - دانشجویان و طلاب مشمول داخل و خارج از کشور که حداکثر تا یک سال پس از فراغت از تحصیل انصراف، اخراج یا ترک تحصیل خود را معرفی نکنند .

ت- مشمولانی که خود را در تاریخ تعیین شده از سوی سازمان برای اعزام و یا رسیدگی معرفی نکنند .

ث- افرادی که برگ معافیت موقت (پزشکی، کفالت و موارد خاص) دریافت نموده و پس از انقضای مدت اعتبار آن، ظرف یک ماه برای تجدید رسیدگی خود را معرفی نکنند.

ج- متعهدین خدمت در دستگاه‌های غیر نظامی مشمول قانون و سایر قوانین مربوط و همچنین کارکنان پایور و پیمانی نیروهای مسلح که حداکثر تا ۶ ماه پس از اعلام رهایی از خدمت (استعفاء، اخراج یا برکناری) خود را معرفی نمایند.

- چ- اتباع خارجی که پس از تحصیل تابعیت ایرانی، حداکثر تا ۶ ماه خود را معرفی نکنند .
- ح- مشمولانی که فاقد شناسنامه بوده و حداکثر تا ۶ ماه پس از صدور شناسنامه، خود را معرفی نکنند .
- خ- مشمولانی که قبل از ورود به مرحله غیبت، به تحمل کیفر حبس محکوم شده و پس از آزادی از زندان ظرف ۶ ماه خود را معرفی نمایند.
- د- مشمولانی که قبل از ورود به مرحله غیبت، به تحمل مجازات تبعید محکوم شده و پس از اتمام مدت تبعید ظرف ۶ ماه خود را معرفی نمایند .
- ذ- مشمولانی که به هردلیل از طرف نهادهای مربوطه در خصوص اسناد سجلی ممنوع الخدمات گردیده و پس از رفع ممنوعیت و اخذ شناسنامه ظرف مدت ۶ ماه خود را معرفی نمایند .

**• شرایط تعهد خدمت در دستگاه‌های غیر نظامی به عنوان جایگزین خدمت دوره ضرورت چگونه می‌باشد؟**

جواب: برابر قانون، دولت می‌تواند از خدمات کارکنان وظیفه به صورت استخدام تعهد خدمتی استفاده نماید که در حال حاضر نهادهایی مانند وزارت بهداشت، وزارت آموزش و پرورش، سازمان هواپیمایی، قوه قضاییه، سازمان بنادر و دریانوردی، شرکت کشتیرانی و شرکت ملی نفتکش از خدمات کارکنان وظیفه به عنوان استخدام تعهد خدمتی متناسب با قوانین و مقررات مربوط با تعهد ۵ تا ۱۰ سال استفاده می‌کنند.

**• افرادی که متقاضی خدمت در سازمانها در قالب امریه سربازی هستند باید از چه طریقی اقدام نمایند؟**

جواب: این افراد باید در مهلت معرفی یک ساله که بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه در اختیار دارند درخواست خود را به سازمان مربوط ارایه دهند و در صورت موافقت آن سازمان، حداقل دو ماه قبل از پایان مهلت یک ساله معرفی و متناسب با تاریخ پذیرش امریه، درخواست اعزام خود را از طریق دفتر پلیس + ۱۰ ثبت نمایند.

بخش دوم

خروج از کشور

• انواع سفرهایی که مورد استفاده مشمولان می باشد کدام است؟

سفرهای علمی - سفرهای زیارتی - سفرسیاحتی (غیرعلمی ، غیرزیارتی) - سفر ورزشی - سفر مطالعاتی - سفرکاری / ماموریتی - دوره های مشترک

• میزان وثیقه سفر های مورد استفاده مشمولان چقدر می باشد؟

سفرهای علمی : ۸۰ میلیون ریال وجه نقد یا ضمانت نامه بانکی . (سفرهای مطالعاتی در مقاطع تحصیلات تکمیلی نیز به عنوان سفر علمی تلقی می گردد .  
سفر جهت ادامه تحصیل (معافیت تحصیلی خارج از کشور): ۲۰۰ میلیون ریال وجه نقد .  
سفرسیاحتی (غیرزیارتی ، غیرعلمی) : ۱۵۰ میلیون ریال وجه نقد .  
سفرهای زیارتی عراق و عربستان به شرط ارائه نامه کاروان مورد تایید سازمان حج و زیارت : ۳۰ میلیون ریال وجه نقد  
سفر دوره های مشترک : ۱۵۰ میلیون ریال وجه نقد .

• شرایط کلی مشمولان برای خروج از کشور کدام است؟

الف : مشمول فاقد غیبت باشد .  
ب : دارای معافیت تحصیلی بوده و وضعیت تحصیلی مشخصی داشته باشد .  
پ : در سنوات اولیه تحصیلی و یا سنوات ارفاقی ( دارای مجوز سنوات ارفاقی ) باشند .  
ت: برای مراجعت به موقع به کشور وثیقه مورد نیاز را بسپارند .  
ث: ثبت درخواست خروج موقت از کشور برای دانشجویان از طریق سامانه [services.epolice.ir](http://services.epolice.ir)

• مدت اعطایی جهت سفرهای مطالعاتی حداکثر چه بازده زمانی را در بر میگیرد؟

برای دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد ۶ ماه و دانشجویان مقطع دکتری ۱۲ ماه می باشد.

- آیا صدور مجوز خروج برای دانشجویان محدودیت دارد؟

بله. باستناد آیین نامه سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی، دانشجو در هر نیمسال تحصیلی تنها دو بار مجاز به خروج از کشور می باشد.

- با مشمولی که با صدور مجوز به خارج از کشور سفر نموده و در موعد مقرر به کشور بازنگشته است چگونه رفتار خواهد شد؟

حسب مورد ضبط وثیقه و ممنوع الخروج برای آنها اعمال خواهد شد.

- آیا خروج از کشور دانشجویان در سنوات ارفاقی امکان پذیر می باشد؟

بله صدور مجوز خروج از کشور برای دانشجویانی که با موافقت کمیسیون موارد خاص دانشگاه و وظیفه عمومی در حال تحصیل در سنوات ارفاقی می باشند بلامانع می باشد. (در مهلت معرفی مجاز نیست) ولیکن بعد از فراغت از تحصیل اجازه خروج از کشور صادر نمی شود.

بخش سوم

معافیت تحصیلی



• از چه تاریخی مشمولان وارد سن مشمولیت می شوند؟

جواب : تمام افراد ذکور ایرانی که به سن ۱۸ سالگی تمام می رسند از اول ماه تولد که طی آن ماه وارد ۱۹ سالگی می شوند مشمول قانون وظیفه عمومی می گردند.

• آیا دانشجویان انصرافی حق تحصیل مجدد را دارند؟

جواب :بلی . مشمولان در طی مدت تحصیل از دیپلم تا دکتری صرفا ۱ بار می توانند از تحصیل انصراف و مجددا با پذیرفته شدن در دانشگاه به شرط : ۱- عدم گذشت بیش از یکسال از تاریخ انصراف(برای دارندگان برگ اعزام بدون غیبت اولیه و مشمولان وظیفه فاقد غیبت یا مشمولان معافیت موقت بدون غیبت ، گذشت بیش از یکسال از تاریخ انصراف قبلی با رعایت سایر شرایط قانونی بلامانع است . ) . ۲- انصراف قبل از اتمام سنوات تحصیلی مصوب بوده باشد یعنی در سنوات ارفاقی نباشد . ۳-انصراف از تحصیل در مقطع ، با اخذ مدرک تحصیلی پایین تر نبوده باشد .(مثلا انصراف از کارشناسی پیوسته با اخذ مدرک کاردانی نباشد، مگر اینکه مدرک اخذ شده در سنوات مجاز تحصیل همان مقطع یعنی مقطع پایین تر به مشمول تعلق گرفته باشد که در این صورت در حکم فارغ التحصیل محسوب شده و ادامه تحصیل وی بلامانع می باشد)۴- مقطع جدید ، تکراری نباشد.(یعنی قبلا از این مقطع فارغ التحصیل نشده باشد)

• آیا به دوره های فراگیر پیام نور ، دوره های بین الملل در دانشگاه و پودمانی و سایر مقاطع تحصیلی بدون آزمون معافیت تحصیلی تعلق می گیرد؟

جواب : بلی در صورت تصویب شورای گسترش آموزش عالی امکان جذب بدون آزمون واحد آموزشی ، تحصیل اینگونه افراد منعی نخواهد داشت.(به دوره دانش پذیری در دانشگاه پیام نور ، معافیت تحصیلی تعلق نمی گیرد و صرفا از زمان قبولی قطعی و دانشجویی وضعیت مشمول بررسی و در صورت داشتن شرایط معافیت تحصیلی صادر خواهد شد)

• آیا سربازان وظیفه ای که به خدمت اشتغال دارند جهت تحصیل در دانشگاه ها از خدمت ترخیص می شوند؟

جواب : در صورت قبولی اینگونه سربازان در مقطع کارشناسی و بالاتر و نداشتن غیبت اولیه ترخیص از خدمت صورت می گیرد و ترخیص برای ادامه تحصیل درمقاطع کاردانی مجاز نمی باشد.

- دانشجویانی که با انصراف از تحصیل، به عنوان دارندگان مدرک معادل در مقطع پایین شناخته می شوند آیا مجاز به تحصیل در مقاطع بالاتر می باشند؟

جواب: خیر اینگونه مشمولان تا پایان خدمت دوره ضرورت حق ادامه تحصیل نخواهند داشت. مگر آنکه مدرک معادل را در سنوات تحصیلی اولین مقطع (مدرک) اخذ شده طی کرده باشند.

- آیا دانشجویان اخراجی مجاز به ادامه تحصیل هستند؟

جواب: خیر دانشجویان اخراجی تا پایان خدمت یا اخذ معافیت دائم، مجاز به ادامه تحصیل نمی باشند.

- سقف سنوات های مجاز تحصیلی در مقاطع مختلف دانشگاهی، به چه میزان می باشد؟

جواب: برابر تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون خدمت وظیفه عمومی، حداکثر معافیت تحصیلی برای دانش آموزان تا سن بیست سال تمام و در هر یک از مقاطع تحصیلی کاردانی دو و نیم سال، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد ناپیوسته سه سال، کارشناسی پیوسته پنج سال و کارشناسی ارشد پیوسته شش سال، دکترای پیوسته هشت سال و دکترای تخصصی شش سال است.

- چه کسانی میتوانند از معافیت تحصیلی دانش آموزی در خارج از کشور استفاده نمایند؟

جواب: فرزندان ایرانیان مقیم خارج از کشور، چنانچه هنگام ورود به سن مشمولیت (ماه تولد ۱۸ سال تمام) در مدارس ایرانی یا مدارس خارجی مورد تایید وزارت آموزش و پرورش مشغول به تحصیل در مقطع متوسطه باشند می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

- آیا مشمولانی که در داخل کشور در مقطع متوسطه فارغ التحصیل می شوند، حق تحصیل در خارج از کشور را دارند؟

جواب: خیر آنها به عنوان مقیم خارج از کشور محسوب نشده و مجاز به تحصیل در دانشگاه های خارج از کشور نمی باشند.

- چه مشمولانی می توانند بدون آنکه مقیم کشورهای خارجی باشند در دانشگاه های خارج از کشور تحصیل نموده و از معافیت تحصیلی دانش جویان خارج از کشور بهره مند شوند؟

جواب : مشمولانی که در مقاطع کارشناسی یا بالاتر در دانشگاه های داخل کشور فارغ التحصیل شده باشند به شرط عدم ورود به غیبت و سپری نشدن بیش از یکسال از تاریخ فراغت از تحصیل با سپردن تضمین لازم می توانند از این معافیت استفاده نمایند. (ودیعه لازم فعلا ۲۰ میلیون تومان وجه نقد می باشد).

• آیا مرخصی تحصیلی جزء ۶ سنوات مجاز تحصیلی محسوب می گردد؟

جواب :بله دانشگاه ها باید از درج عبارت مرخصی بدون احتساب در سنوات تحصیلی برای دانشجویان مشمول خودداری نمایند.

• آیا مشمول غیر غایبی که بعد از مدت یکسال فرصت تعیین شده دانشگاه قبول شود می تواند از معافیت تحصیلی برخوردار شود؟

جواب :مشمولانی که به دلایل قانونی (معافیت موقت و ...) تاریخ اعزام خود را به تعویق می اندازند چنانچه مدت تعویق آنان از مدت یکسال فرصت تعیین شده در قانون بیشتر گردد، در صورتی که در حین فرصت معرفی تعویق شده (معافیت موقت و ...) در دانشگاه قبول شوند با احراز سایر شرایط (قوانین و مقررات معافیت تحصیلی ) ادامه تحصیل و بهره مندی آنان از معافیت تحصیلی بلامانع خواهد بود.

• آیا تحصیل همزمان با خدمت امکان پذیر می باشد؟

جواب :خیر حتی در صورت تایید دانشگاه برای این دسته از دانشجویان معافیت تحصیلی صادر نمی گردد.

• آیا دانشجویانی که در سنوات اولیه فارغ التحصیل نشده اند حق ادامه تحصیل دارند؟

دانشجویانی که در مقاطع مختلف تحصیلی مشغول به تحصیل بوده و در سنوات اولیه تحصیلی موفق به فراغت از تحصیل نشده اند، در صورت تصویب کمیسیون موارد خاص دانشگاه و اخذ مح=جوز سنوات ارفاقی حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از اتمام سنوات تحصیلی از طریق پلیس +۱۰ حداکثر به مدت یکسال می توانند از سنوات ارفاقی استفاده نمایند.

• آیا دانشجویان مشمولی که در سنوات ارفاقی فارغ التحصیل می شوند از مهلت معرفی برخوردارند؟

بله ، این دسته از دانشجویان مشمول از یکسال مهلت معرفی برخوردار خواهند بود و در صورت پذیرش در مقاطع بالاتر می توانند از معافیت تحصیلی بهره مند شوند.

- دانشجویانی که در سنوات ارفاقی نیز فارغ التحصیل نشوند در چه صورت حق ادامه تحصیل دارند؟

چنانچه دانشجو نتواند تا پایان یکسال سنوات ارفاقی نیز فارغ التحصیل شود، صرفاً در صورت داشتن پیشرفت تحصیلی در سنوات ارفاقی و امکان فراغت از تحصیل طی مهلت معرفی برای تعیین تکلیف وضعیت خدمتی، با درخواست دانشگاه و ثبت درخواست در دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی (پلیس+۱۰)، پس از احراز شرایط، صدور مجوز ادامه تحصیل در مهلت معرفی به مدت حداکثر یک نیمسال بدون لحاظ غیبت فراهم خواهد شد. لازم به ذکر است در صورت قبولی در مقاطع بالاتر امکان ادامه تحصیل برای این افراد وجود ندارد.

- مهلت اخذ معافیت تحصیلی یا مجوز ثبت نام برای دانشجویان داخل و خارج از کشور تا چه زمانی می باشد؟

از اول آذر ماه سال ۹۶، دانشجویان دانشگاه های داخل کشور موظف هستند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اخذ معافیت تحصیلی یا مجوز ثبت نام موقت اقدام نمایند در غیر این صورت امکان ثبت درخواست معافیت تحصیلی وجود نداشته و مشمول فاقد شرایط شناخته می شود، همچنین دانشجویانی که در خارج از کشور مشغول به تحصیل شده اند باید حداکثر تا پایان سال اول تحصیلی نسبت به دریافت معافیت تحصیلی خود اقدام نمایند، در اینصورت مجاز به ادامه تحصیل نبوده و پس از گذشت مهلت معرفی به عنوان مشمول غایب شناخته می شوند.

تلفن گویای سازمان وظیفه عمومی ناجا:

۰۹۶۴۸۰